

Lytternes og seernes redaktør

1. halvår 2024

Indhold

- **Forord**
- **Resumé**
- **Tal-krig og kildekritik**
- **Sproget**
- **Tronskifte**
- **Tekniske henvendelser**
- **Dansk Melodi Grand Prix 2024 og Eurovision 2024**
- **'Børnetid'**
- **Køn og repræsentation**
- **Ukraine**
- **Klummer fra LSR**
- **Ankesager**
- **Sager hos Pressenævnet**
- **Lovgrundlaget for LSR**
- **Bilag: Tabel 1.**

Forord

Krigen i Mellemøsten mellem Israel og Hamas i Gaza kom også til at sætte sit præg på første halvdel af 2024 med et fortsat stort antal klager og kritiske henvendelser. De israelske krigshandlinger i form af angreb og lukning af grænser til Gaza har blandt andet ført til kritik af måden at gøre tabstal op på. Jeg har i denne rapport koblet blandt andet denne væsentlige problemstilling med hjemlige overvejelser om kildekritik. At inddrage læserne, lytterne og seerne i de kildekritiske overvejelser er vigtigt.

Andre af halvårets store temaer har været tronskiftet i januar og DR's dækning af dette og ikke mindst kritikken af DR og dansk deltagelse i Eurovision, når Israel var med.

Både dækningen af krigen i Mellemøsten, AI og kildekritik var også vigtige temaer på årets konference i ONO (Organization of Newsombudsmen and Standards Editors), som foregik i Cape Town, Sydafrika. Afrikanske medlemmer af forskellige landes pressenævn deltog i dele af konferencen.

Arbejdsomængden hos LSR har været betydelig. Vi har i kontoret behandlet flere ankesager i første del af 2024, end der kom i hele 2023. Der er ikke nogen entydig forklaring på den udvikling. Det er dog min forhåbning, at udviklingen også er udtryk for, at DR er blevet bedre til at give klagevejledning, og flere derfor bliver opmærksom på deres ret til at anke et klagesvar, de ikke er tilfredse med.

Jeg vil takke for godt samarbejde med diverse afdelinger i DR, ikke mindst DR Jura, generaldirektør Maria Rørbye Rønn og hendes stab samt etikchef Anja Lundberg Andersen. Også min kollega, seniorkonsulent Mikkel Vincentz Pedersen, skal have tak for et godt samarbejde i det daglige.

Tak til bestyrelsen for udvist tillid.

Jesper Termansen, juni 2024

Resumé

Lytternes og seernes redaktørs rapport for 1. halvår 2024 – hovedpunkter.

- Krigen mellem Israel og Hamas afføder stadig et meget stort antal henvendelser, ankesager og rejser presseetiske problemstillinger. Navnlig opgørelsen af civile tab i forbindelse med krigshandlinger. Netop kildekritik i forbindelse med tab og krigshandlinger er centralt for en troværdig dækning. Hvis DR i højere grad vil imødekomme egne standarder i forhold til kildekritik i en krigssituation, bør DR inddrage flere kilder end den ene side i krigen i opgørelse af tabstal. Desuden vil jeg opfordre DR til helt generelt i højere grad at indvie sine brugere i de kildekritiske overvejelser og problemer.
- Også i forhold til de hjemlige historier kan kildekritikken skærpes, og på samme vis vil jeg opfordre DR til også i hjemlige historier at indvie brugerne i de kildekritiske overvejelser.
- DR modtager hvert år mange sprogklager. De fleste drejer sig om stavefejl og grammatiske fejl. Men en mindre del viser en afstand mellem nogle brugeres opfattelse af DR's sproglige mission og intentioner set i forhold til praksis. For eksempel er der kritik af DR's brug af engelske ord og vendinger.
- LSR har behandlet 39 ankesager, hvilket er mere end i hele 2023
- Tronskiftet i januar førte til et stort antal kritiske henvendelser. Det samme gjorde Dansk Melodi Grand Prix og Eurovision 2024.

Tal-krig og kildekritik

Brug af kilder og deklareret af kilder er generelt en central del af arbejdet med klager og ankesager. Det har fyldt ekstraordinært meget i det forgangne halve år – navnlig brugen af kilder i dækning af krigen mellem Israel og Hamas i Gaza.

Jeg vil derfor se på nogle væsentlige, generelle pointer i deklareret af kilder såvel i indenlandske som i udlandshistorier. DR stiller krav til kildekritik i alle sine historier, men der gælder skærpede krav til kildekritikken samt motivanalysen, når det gælder krigsdækning.

"Det er afgørende for DR's troværdighed, at medarbejderne forholder sig kritisk over for alle kilder," står der som indledning til afsnittet om kilder i DR's etiske retningslinjer. Særligt i krigsdækning skal DR altid udvise stor kildekritik og angive kilder samt formidle baggrund og mulige motiver til forskellige oplysninger, fremgår det af DR's retningslinjer for dækning af krige og konflikter.

Tal-krig og kildekritik

To grundopfattelser går igen i de mange henvendelser om krigen mellem Israel og Hamas. De fremgår ikke altid eksplicit, men her er den første opfattelse, som er langt den mest dominerende: Israel dræber uden hensyn til civile beboere, herunder børn, gamle og kvinder i Gaza under dække af, at de går efter at udrydde Hamas-krigere. Derfor er dødstallene for civile i området betydeligt større end andre sammenlignelige konflikter.

Den anden opfattelse er: Hamas gemmer sig blandt civile i Gaza, og derfor kommer Israel også til at slå civile ihjel i forbindelse med jagten på Hamas-krigere. Hamas er interesseret i, at dødstallet af civile bliver så højt som muligt, fordi det vender verdens vrede mod Israel.

Grundlaget i denne makabre kamp om den rette fortælling er de løbende dødstal. Især redaktøren for det pro-israelske medie Israel Online har gennem flere klager fremført, at tabstallene, som DR bruger stammer fra Hamas, ikke er pålidelige, og at DR forsømmer at krydschecke tallene med israelske kilder. Det har medført en omfattende ankesag, hvor klageren ikke fik medhold, men jeg medgiver, at den berørte nogle vanskelige og meget væsentlige problemstillinger i hele spørgsmålet om kildebrug i forhold til krigsdækningen Israel-Hamas.

Andre kilder end de to parter

Der er det helt åbenlyse problem, som DR deler med mange andre vestlige medier, at DR ikke kan være til stede i Gaza. For én måde at verificere oplysninger på kan være, at en erfaren korrespondent selv har mulighed for at sammenholde partsoplysninger med sine egne kilder og observationer. DR benyttede en overgang en palæstinensisk freelancejournalist og har mødt kritik for at være for ukritisk i forhold disse kritikeres påstande om, at denne journalist tidligere har haft arbejdsgivere, der blandt andet omfatter det russiske, statslige medie Russia Today.¹

Et andet problem er de kilder, der er tilgængelige. I den konkrete sag har DR i lighed med en del andre medier støttet sig til oplysninger fra de palæstinensiske sundhedsmyndigheder i Gaza, som

¹ <https://www.berlingske.dk/kultur/han-har-tidligere-optraadt-for-russia-today-nu-leverer-han-indhold-til-dr>

er styret af den ene part i krigen, Hamas. Den israelske hær var sen til at offentliggøre tal, men kom nogen tid efter krigsudbruddet den 7. oktober 2023 også med sin vurdering af størrelsen af de tab, som Israel selv mener at have tilført Gaza gennem krigshandlingerne – herunder tab af civile i forhold til Hamas-krigere. Og der er en betydelig afstand mellem sundhedsmyndighederne i Gazas opfattelse af, hvor mange civile der er dræbt, og hvor mange den israelske hær vurderer at have dræbt. Redaktøren for Israel-Online kritiserede DR for at ignorere de israelske tal.

DR har stort set kun brugt tal fra de Hamas-kontrollerede sundhedsmyndigheder i Gaza. Jeg har vanskeligt ved at se, hvorfor DR ikke forholder sig til de israelske tal i det omfang, de eksisterer. I udgangspunktet er det næppe mere utroværdigt, at tal kommer fra den israelske hær (som er en partskilde) i forhold til tal styret og godkendt af en terrororganisation som Hamas.

Men selv om det måtte lykkes at få andre tal fra begge parter, bør det heller ikke være tilfredsstillende for DR at nøjes med tal fra de to partskilder. Det er godt, men ikke nok, at DR rutinemæssigt gør opmærksom på sundhedsmyndighederne i Gazas tilknytning til Hamas. For det ændrer ikke ved, at der er tale om en part, som har bestemte interesser at pleje. Tidligere har forklaringen fra DR været, at også FN historisk har anset tallene for pålidelige, men det blev anfægtet i maj 2024. Her gik FN ud og foretog en kraftig nedjustering, hvilket jeg vender tilbage til.

Der bør være en vedvarende søgen efter andre kilder end parterne selv og en løbende vurdering og kritisk diskussion af partskildernes oplysninger, hvis DR skal leve op til en skærpet kildekritik over for parterne i en krig. Denne diskussion kan med stor fordel blive gjort offentlig i artikler, indslag, baggrundsinformation m.m., så brugerne får en mulighed for at kende DR's præmisser for sin dækning og selv tage stilling til troværdigheden af kilder og valg.

BBC har investeret i en enhed, BBC Verify², som systematisk skal granske og verificere oplysninger. Et team på 60 journalister, som gransker billeder, video og andre kilder.

BBC Verify udkom i slutningen af februar 2024 med en artikel, hvor man havde forsøgt at trænge til bunds i den israelske hærs påstand om, at der på det tidspunkt var dræbt 10.000 Hamas-krigere. På den anden side stod sundhedsmyndighederne i Gaza og hævdede et drabstal på cirka 30.000, hvoraf – ifølge sundhedsmyndighederne – Hamas gjorde gældende, at mere end 70 procent var kvinder og børn. Altså mindst 21.000 af de 30.000 skulle være uskyldige civile og ikke krigere.³ BBC fik trods forsøg ikke svar fra Israel på den israelske hærs optællingsmetode. BBC forsøgte sig i stedet med sin egen metode og gennemgik 280 videoer fra den israelske hær og fandt ad den vej kun få visuelle beviser på, at Hamas-krigere blev dræbt ved israelske aktioner. Det var nok en indikation på de israelske tal skulle tages med et gran salt, men - hvilket BBC selv erkendte – var det ikke noget bevis på, at Israel skulle have overdrevet antallet af dræbte Hamas-krigere. En læring af BBC Verifys grundige arbejde var vel første og fremmest, at selv for en medievirksomhed med mange ressourcer og grundighed er det næsten umuligt at nå et præcist resultat i en sag som denne. Men forsøget bør gøres, og vante kilder bør hele tiden udfordres.

² BBC Verify er en enhed med 60 fakta-tjekkende journalister, som blev oprettet i 2023

³ Israel Gaza: Checking Israel's claim to have killed 10.000 Hamas fighters. 29. Februar 2024

En amerikansk tænketank konkluderede i marts, at man ikke kan stole på de data, som stammer fra sundhedsmyndighederne i Gaza. Højest sandsynligt, regnede tænketanken sig frem til, var antallet af døde kvinder og børn betydeligt lavere end de 70 procent, der ellers var angivet.⁴ Jeg har ikke et grundlag for at bedømme tænketankens tal. Det er her nævnt for at understrege, at hvis man vil følge DR's egne retningslinjer om ekstra omhyggelig kildekritik i krigssituationer, så er der også andre kilder end de to parter til at belyse noget så centralt, som hvor mange civile, der dræbes i forbindelse med krigshandlingerne.

Redaktøren fra Israel-Online kritiserede ikke bare manglen på israelske tabstal, men opstillede sine egne regnestykker baseret på tidligere tal og antagelser fra andre krige, som skulle dokumentere, at Hamas overdrev antallet af dræbte civile i Gaza. Jeg undlod i ankesagen at behandle klagerens egne hypoteser og beregninger. Det vurderede jeg ville ligge uden for mit mandat.

Redaktøren fik ikke medhold, men han pegede alligevel på nogle væsentlige aspekter af kildekritik og kildedeklaration. DR kan ikke pålægges at skulle benytte bestemte kilder, herunder israelske. Men selv om redigeringsretten ubetinget og alene ligger hos DR, så er der andre etiske hensyn, som bør iagttages. Når DR på et usikkert grundlag primært holder sig til i dækningen af krigen mellem Israel og Hamas, hvad en åbenlys partskilde som sundhedsmyndighederne i Gaza kommer med, bør man også være ekstra omhyggelig med at nævne de forbehold, der er. Her er det ikke nok bare at henvise til, at sundhedsmyndighederne er Hamas-kontrollerede. DR kunne med fordel bestræbe sig på ikke at nævne et eneste tabstal, uden at der var mindst én anden kilde til oplysningen nævnt i samme forbindelse. I maj kom der så en meget opsigtsvækkende nyhed fra selve det organ, som har stået som den kilde, alle rettede blikket mod i diskussionen om de reelle tabstal. For FN meddelte pludselig, at man nedjusterede det rapporterede antal af døde børn og kvinder i Gaza kraftigt. FN's kontor for koordinering af den humanitære indsats i Gaza (OCHA) skrev på sin hjemmeside, at man havde ændret tallet på 14.500 til 7797 børn, og antallet af dræbte kvinder var ændret fra 9500 kvinder til 4959.⁵ Altså omkring en halvering.

Nedjusteringen sår unægtelig tvivl om troværdigheden af oplysninger, der indtil da har været offentliggjort vedrørende tab af civile og bør give anledning til at reflektere over kildekritik, når man bruger krigsparters tal.

Tre uger efter offentliggjorde DR en grundig baggrundsartikel, der forholdt sig til FN's nye opgørelsesmåde og de kildemæssige og metodiske problemer, der hidtil har været i at finde frem til de mest korrekte tabstal.⁶ Godt for det. Artiklen var netop et eksempel på en væsentlig og redelig kildediskussion.

DR kunne med fordel løbende producere flere baggrundsartikler og faktabokse af den karakter, der redegør for fordele og ulemper ved de kilder til krigens tab, der benyttes. Derved kan DR lade et parallelt spor løbe ved siden af den daglige dækning, hvor man fokuserer på kilder, usikkerheder

⁴ Gaza fatality Data has become completely unreliable, Gabriel Epstein, The Washington Institut's Koret Project on Arab-Israeli Relations, marts 2024.

⁵ Politiken har den 15. maj 2024 en grundig gennemgang "FN halverede dødstallet for kvinder og børn i Gaza. Nu forklarer talsmanden hvorfor." Også The Guardian har en detaljeret gennemgang i artiklen 14. maj "UN denies Gaza death toll of women and children has been revised down"

⁶ [OVERBLIK Hvor kommer dødstal i Gaza fra, og hvor pålidelige er de? | Udland | DR](#)

og alle de andre relevante forhold, som bør med i vurdering af en krigsdækning, samtidig med at man dækker krigen. For eksempel går det igen i den pro-palæstinensiske del af kritikken, at DR er partisk og skjuler kendsgerninger, når DR ikke vil benævne Israels angreb i Gaza som et folkemord, når der generelt er enighed om fra forskellige pålidelige kilder, at der samlet har været tabstal på over 30.000 mennesker i Gaza. Alene af hensyn til ikke at blive opfattet som ensidig i sin kildebrug, bør DR konstant søge andre kilders tal.

Påstanden i debatten, som hyppigt er fremført af brugere, er, at det er en kendsgerning, at Israel har begået folkemord i Gaza. "Folkemordspåstanden" blev behandlet i forrige halvårsrapport, men den er ikke blevet mindre. Og den hænger snævert sammen med diskussionen om pålidelige tal for civile tab. Derfor er det atter vigtigt at pege på, at da det i høj grad er væsentligt for dækningen af krigen parters motiver og brug af tal at analysere, hvor mange civile ofre krigen reelt har ført til.

Den mest sikre kendsgerning er, at tallene er usikre derfor kan udsættes for kritik. Netop af samme grund har det en selvstændig stor værdi, når DR delagtiggør sine brugere i den tvivl og usikkerhed, der knytter sig til kilderne.

Lad kilderne fortælle historien

Også selve den journalistiske metode kan rumme store udfordringer i forhold til påstande om subjektivitet og skæv kildebrug.

Det er et stadig mere populært greb, at journalister selv "fortæller" for eksempel en forklarende baggrundshistorie, hvor der er udeladt klip eller citater fra medvirkende - heriblandt eksperter. Det sker typisk i de nye, baggrundsagtige formater som kaldes 'explainere' eller 'stories'.

Selv om der bestemt kan være store, formidlingsmæssige fordele ved denne fremgangsmåde, er det principielt betænkeligt, når journalisterne ikke oplyser kilder. Navnlig om noget så sprængfarligt og komplekst som krigen mellem Israel og naboerne. I 2021 behandlede jeg en ankesag om en explainer med titlen "Forstå konflikten mellem Israel og Palæstina". Klageren fik ikke medhold i, at DR var ensidig til fordel for Israel, men jeg skrev i konklusionen, "*at DR ved ikke at angive sine kilder til sine historiske vurderinger gør sig selv til den historiske fortolkning af Israel-Palæstina-konflikten.*" Havde DR for eksempel citeret en historiker for vurderinger, analyser, og fortolkninger, var det denne kilde og ikke DR, der var blevet afsender af budskabet. DR har også i det forløbne halve år modtaget den form for kritik i forhold til baggrundsagtige artikler både fra støtter af både den ene og den anden side af krigen i Mellemøsten. DR valgte i april at trække en baggrundsartikel tilbage vedrørende krigen efter kritik blandt andet af fejl og manglende kildeangivelser. DR's redaktionschef for udland Niels Kvale skrev i sin begrundelse for tilbagetrækningen, at når DR forsøger at udlægge, hvorfor Israel og palæstinenserne aldrig er blevet enige om en tostatsløsning, skal der to kilder på.⁷

⁷ <https://journalisten.dk/fylt-med-fejl-og-mangler-dr-sletter-artikel-efter-en-maaned/>

Journalists tilknytningsforhold til medie

I marts førte en ankesag om kildebrug og kildekritik til offentlig kritik af lytternes og seernes redaktør og DR.

En bruger klagede over, at DR i forbindelse med to podcasts og en artikel havde anvendt en dansk (men i Israel boende) journalist til at fortælle om og analysere den video, som den israelske hær frigav i efteråret af Hamas-optagelser fra massakren den 7. oktober 2023.

Journalisten var én af de inviterede mediefolk til en særforevisning af filmen på en militærbase i Tel Aviv. Han blev efterfølgende anvendt af DR som erfaringskilde. En bruger klagede over, at DR ikke oplyste, at samme journalist også er udlandsredaktør på den britiske avis, Jewish News. Journalisten arbejder efter eget udsagn for mere end 15 medier, og han er som sagt ansat på Jewish News med titel af udlandsredaktør ('foreign editor'). Jeg gav klageren medhold. DR har som etisk princip, at man skal deklare medvirkende så præcist som muligt i forhold til relevans i den konkrete situation. Så kan brugerne derved selv få en chance for at vurdere den pågældendes udsagn, analyser og kommentarer. Her var det en journalists vurdering af en video produceret af den israelske hær for at påvirke verdensopinionens syn på de terrorhandlinger, som førte til krigen. I den konkrete sammenhæng vurderede jeg det relevant, at brugerne også fik den oplysning, at journalisten er udlandsredaktør for et erklæret jødisk medie, der ifølge sin hjemmeside, henvender sig til specielt det jødiske samfund i Storbritannien med jødiske nyheder. Mediet har efter det oplyste ingen forbindelse til Israel, men den ene part i krigen er den eneste jødiske stat, Israel, og derfor var det principielt og konkret her relevant at nævne ansættelsesforholdet. Nøjagtig som det ville have været, hvis journalisten havde været udlandsredaktør for et palæstinensisk medie. Jeg understregede, at afgørelsen var konkret (hvilket fremgik af, at der var klaget over tre forhold, som blev bedømt individuelt, og klager fik kun medhold i to ud af tre), og i vurderingen var ikke udtryk for nogen form for bedømmelse af journalistens troværdighed eller vurdering af journalistens arbejde. Det var en konkret, principiel vurdering af tydelig deklarering af et tilknytningsforhold.

Sagen førte til offentlig kritik fra Det Jødiske Samfund i Danmark, som henvendte sig til kulturministeren med krav om indgreb over for DR.⁸ Kulturministeren udtalte sig kritisk i medierne om DR og LSR. Det førte så igen til en reaktion fra formanden for Dansk Journalistforbund, Tine Johansen, som kritiserede kulturministeren for at overskride sine beføjelser og blande sig i redaktionelle overvejelser.⁹ *"At deklare kilder diskuteres rigtig meget på de forskellige redaktioner. Og det er svære overvejelser om, hvad og hvilke oplysninger man skal give læsere, lyttere og seere for at klæde dem bedst muligt på,"* sagde hun.

"Ministeren skal tænke sig grundigt om, inden han går ind i det redaktionelle rum, hvor de her overvejelser hører til," sagde Tine Johansen, formand for Dansk Journalistforbund.

Kildekritik gælder også hjemlige forhold

Hvis vi forlader de ekstreme handlinger i Mellemøsten, er der også under fredelige, dagligdags danske forhold grund til at være kritisk over for de motiver, som kilderne eventuelt kan have.

⁸ <https://mosaiske.dk/brev-til-kulturminister-jakob-engel-schmidt-vi-ser-det-jodiske-blive-mistaenkeliggjort-alene-fordi-det-er-jodisk/>

⁹ <https://journalisten.dk/dj-om-ministerudtalelser-i-jotam-confino-sag-han-boer-vaere-paapasselig/>

I forbindelse med arbejdet med en ankesag blev jeg klar over, at DR både på tryk og på tv havde anvendt en professor fra SDU til at udtale sig om en rapport fra den velgørende fond, TrygFonden. DR havde ikke på noget tidspunkt nævnt, at professorens stilling på SDU var oprettet og finansieret af samme fond, og den rapport, professoren roste i DR-artiklen, var skabt på initiativ af fonden og betalt af samme. Det er ikke et problem, at professoren udtaler sig og bliver anvendt af DR. Jeg kan ikke påstå, at professoren på nogen måde har udtalt sig utroværdigt. Men principielt er det i den konkrete sag vigtigt at deklarerer kilden. Når en kilde både er finansieret af en fond og udtaler sig positivt om fondens analysearbejder, er der så tæt et sammenfald mellem kilde og fond, bør det frem. Historien var både i tv og på dr.dk, og det blev ingen steder nævnt.

Der er masser af organisationer, firmaer, lobbyister og andre interessenter, som gerne vil have et budskab ud.

Det er ikke udtryk for mistillid, men omhu at DR generelt bør undersøge de medvirkendes baggrund og interesser, når de benyttes og navnlig som eksperterkilder. Det står faktisk i DR's retningslinjer, at DR skal være kritisk over for virksomheder og organisationer (og her burde DR for så vidt også tilføje "fonde", "tænketanke" og lignende), der har politiske og kommercielle interesser i at få omtale. Når Cevea (se afsnit om sproget) udsender en analyse om, at kontanthjælpen, så bør man overveje, hvilken politisk profil som tænketanken har, og dermed overveje hvilke motiver, den kan have for vinklingen af analysen. Det giver sig selv at det samme naturligvis gælder, hvis man refererer den borgerlige tænketanke, Cepas.

Tænketanke er magtspillere på samme måde som andre aktører. Og da DR selv har et etisk princip om at deklarerer eksperter og andre kilder så præcist som muligt, vil det fremme dette princip, jo mere eksplicit kildekritikken fremgår i DR's produkter.

Et eksempel fra EU-debatten var den 23. maj 2024, hvor professor Malene Wind, Institut for Statskundskab ved Københavns Universitet medvirkede som EU-ekspert i 'Aftenshowet'. Der kom kritik af, at DR ikke deklarerede hende. Malene Wind har nemlig siden 2022 været udpeget som særlig rådgiver for Josep Borrell Fontelles, EU's højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, også kaldet EU's udenrigschef.¹⁰ Jeg er enig i kritikken. Ganske vist rådgiver EU-professoren som forsker, og hun repræsenterer ikke EU's udenrigschef. Men det er dog principielt en vigtig oplysning at give seerne, at en dansk EU-professor er tæt knyttet som rådgiver for en topfigur i EU-kommissionen. Enhver må derefter selv afgøre, hvad man vil bruge oplysningen til. DR giver i en meddelelse på Fejl og Fakta udtryk for samme holdning.¹¹ Det ligger for mig at se i DR's etiske retningslinjers fordring om, at man i stedet for at blot omtale medvirkende som eksperter i stedet bør deklarerer den medvirkende *"med relevante oplysninger om deres faglige baggrund, stilling, tillidsposter eller personlige holdninger. Så har brugerne selv mulighed for at vurdere vedkommendes udsagn, analyser og kommentarer,"* som der står i DR's etiske retningslinjer.¹²

Sammenfattende så bør det understreges, at der er krav til DR om skærpet kildekritik, når man beskæftiger sig med en krig. Det betyder, at DR i endnu højere grad end tidligere skal overveje,

¹⁰ <https://polsci.ku.dk/om/nyheder/2022/malene-wind-udpeget-som-saerlig-raadgiver-for-eus-udenrigschef/>

¹¹ <https://www.dr.dk/etik-og-rettelser/fejl-og-fakta/fejl-i-deklarering-af-ekspert>

¹² DR's etiske retningslinjer kapitel 4 om kilder.

hvilke oplysninger om den enkelte part eller medvirkende, som kan være relevant at nævne. Det er der ikke en facitliste på. Det afhænger af i hvilken sammenhæng, kilden nævnes og benyttes.

Mellemøsten stadig stort tema

Den meget store interesse hos DR's brugere for at klage og kritisere dækningen af Israel- Hamas-krigen fortsatte ind i 2024, men ikke med helt samme intensitet. I halvåret registrerede LSR samlet 750 kritiske henvendelser, hvor der kom 991 i anden del af 2023. Det er stadig mange.

Tendensen til at kritisere DR for at være for pro-israelsk var i lighed med forrige halvår meget større end gruppen, der henvender sig for at påpege, at DR er for pro-palæstinensisk. 48 procent (385) var Israel-kritiske, mens kun 16 procent (121) henvendte sig om det modsatte. I forrige halvår var det 72 procent, der var Israel-kritiske.

Israels befrielse af fire gidsler i Nuseirat i Gaza den 8. juni førte til 44 enslydende, kædebrevslignende henvendelser til DR. Alle meget kritiske over for DR's påståede ensidige dækning, fordi DR med mailskrivernes ord helt undlod at omtale den "massakre" på palæstinensere, som også var en konsekvens af aktionen.

DR's svar på afsnittet om tal-krig og kildekritik

DR har altid et ansvar for kildekritik og transparens. DR deklarerer ingen kilder per automatik, men foretager altid en redaktionel vurdering af, hvad der er relevant at nævne i en given kontekst.

Derfor har DR i dækningen af krigen i Gaza løbende arbejdet med at sikre vores journalistik i takt med, at krigen har udviklet sig, herunder at sikre en behørig kildekritik af krigens parter. Dette har været yderst vanskeligt i denne konflikt, da Israel har forhindret både uafhængige organisationer og journalister i at rejse ind i Gaza og rapportere fra krigens epicenter og efterprøve diverse oplysninger. Det betyder, at DR i stort omfang har måttet citere krigens parter for konkrete udlægninger af, hvad der foregår. Det er blevet gjort med behørig kildekritik af parterne, klare forbehold og med udførlig beskrivelse af, at DR ikke altid har kunnet bekræfte udsagnene.

LSR opfordrer til, at DR benytter flere forskellige tal og tal fra andre kilder i opgørelserne over tabstal. Der er imidlertid ingen andre end myndighederne, der er kontrolleret af Hamas, som tæller døde i Gaza. Israel gør måske, men i hvilket omfang vides ikke. Det har endda tidligere været fremme i israelske medier, at IDF (Israels væbnede styrker) også benytter tal fra Gazas sundhedsministerium til deres estimater. DR har løbende bragt de israelske myndigheders vurdering af tabstal, men den primære kilde har været sundhedsmyndighederne i Gaza, der er under Hamas' kontrol. Det samme gør sig gældende for sammenlignelige internationale medier. Det skyldes, at der er en relativ gennemsigtighed i de rådata, som myndighederne i Gaza opgiver, hvilket betyder, at de kan efterprøves af udefrakommende.

Flere eksperter vurderer derfor, at tallene, der udkommer regelmæssigt, anses som det mindst ringe bud på antal omkomne i forbindelse med krigen i Gaza. DR henviser til følgende baggrundsartikel: <https://www.dr.dk/nyheder/udland/overblik-hvor-kommer-doedstal-i-gaza-fra-og-hvor-paalidelige-er-de>.

Det bemærkes, at DR bruger disse tal med tydelige og konsekvente forbehold, og at DR løbende har justeret i takt med, at vi i er blevet opmærksomme på unøjagtigheder og usikkerheder i disse opgørelser.

I forhold til det konkrete eksempel vedrørende brugen af Jotam Confino er der vigtigt at understrege, at der er tale om en såkaldt erfaringskilde, der også er freelancejournalist, som medvirker for at fortælle om personlig oplevelse. Det er således ikke en freelancer, der er "sendt i marken" af DR, men en medvirkende, der ernærer sig som freelancejournalist for andre medier, herunder Jewish News som det primære.

Freelancejournalisten anfører selv, at Jewish News sætter pris på, at de nævnes, når han arbejder for andre, og DR anerkender derfor, at det også ville være god skik i det konkrete tilfælde. Det er derimod alene LSR's position, at det skulle være relevant at nævne mediets relation til en religion. Det er således vigtigt at understrege, at DR's position er, at det hverken er eller bliver kutyme, at DR introducerer vores freelancere med deres cv, øvrige beskæftigelser, seksualitet, religion eller anden personlig baggrundsinformation, når de optræder hos os. Vi står som udgiver på mål for deres bidrag til DR på linje med alle andre ansatte i DR. DR vurderer hver kilde og case fra gang til gang ud fra den konkrete historie og situation.

Sproget

DR-brugerne interesserer sig meget for sprog. Det afspejler sig i, at sprogklager år efter år udgør en selvstændig stor gruppe af henvendelser til DR. Jeg har tidligere i halvårsrapporter beskæftiget mig med sproghenvendelserne. Både brugen af bandeord samt stavfejl og grammatiske fejl. Derfor er disse felter ikke taget op i denne rapport.

Men der er også en anden gruppe af henvendelser, som afspejler, at nogle brugeres syn på sproget i DR er langt fra de intentioner, som DR selv arbejder efter. I årets først halvår var der 449 sprogklager. 174 svarende til 38 procent drejede sig i bred forstand om kritik af værter brug af sproget, enkeltord, udtale, fremmedord m.m. Det var for eksempel denne kritik af et nyt ord for kunstnere: *"Er der ikke nogen, der kan lære de formodentlig meget unge værter, at 'artister' optræder i cirkus og ikke i musikbranchen. Der taler man om 'kunstnere', evt. efter sammenhængen 'fortolkere', - eller man konkretiserer: sangere, trommeslager, pianist osv. Jørn Lund er stærkt savnet, hvad sproget angår."*

En anden kritiserede omtale af Lauritz.com som et "aktionshus", og føjede så til: *"Eftersom der ud for 'Sprogpolitik' står følgende: 'Denne side henvender sig til alle, der interesserer sig for sproget i medierne. I DR har der altid været en erkendelse af sprogets store betydning for husets udsendelsesvirksomhed. Derfor fører DR en aktiv sprogpolitik', er det tankevækkende, at DR ikke sprogtræner sine medarbejdere. Det er ødelæggende for udbyttet af en udsendelse, når vi gang på gang får en totalt distraherende sprogblomst som ovenstående."*

Brug af engelsk var temaet for 28 klager. Cirka 6 procent.

Der er hyppig kritik af udtale, påstand om manglende stemmetræning m.m., og også brugen af engelsk er at finde i sprogklagerne. Der udtrykkes jævnligt utilfredshed med, hvad brugere ofte omtaler som 'clickbait-overskrifter' (for nu at bruge et engelsk ord i stedet for det danske 'madding'). Der hentydes til de overskrifter, som brugeren finder sensationsprægede, men ikke retvisende indholdet.

Kritikken går blandt andet på, at DR som et sprogligt forbillede bør anvende danske ord. Ikke bare for forståelsen, men også for at værne om det danske sprog.

Som én skrev om programmet 'Stjerner og striber': *"Godt, min gamle og samfunds-interesserede far er død. Han måtte ud at tjene på en gård som måske 11-årig og lærte aldrig engelsk. Han ville ikke have forstået meget af seneste Stjerner & Striber, for de medvirkende danskere inkl værten havde travlt med at brilliere med deres kendskab til engelsk-sprogede udtryk og vendinger. Uden at de blev oversat. Husk, at ikke alle lyttere kan eller er gode til engelsk. Og det er lytterne - folk i Danmark generelt - I laver radio for. Det er ikke for kollegerne, vennerne eller familien."*

Det er én af DR's retningslinjer¹³, at DR ikke tilstræber ét bestemt sprogligt udtryk, men går ind for mangfoldighed. Både værter og medvirkende må gerne medvirke på egne sproglige betingelser, så længe det er forståeligt. Det gælder dialekter som sociolekter. En udbredt misforståelse, som nogle brugere giver udtryk for, er, at DR har en fast manual for, hvad man må sige og skrive i DR. I

¹³ DR's etiske retningslinjer kapitel 13 om sprog

min første halvårsrapport i 2015 foreslog jeg, at DR brugte dr.dk til at oplyse om dels sin sprogpolitik dels overvejelser vedrørende brugen af bestemte ord. Det er for længst gennemført. DR har i de senere år haft både en stilguide og en tendensordliste, der bruges som anbefalinger, men ikke fungerer som diktater. Begge finder man - om end ikke særlig nemt - på dr.dk.

De mange henvendelser vidner om, at der i befolkningen er en stor tiltro til DR som sprogligt forbillede. Min opfordring er, at DR derfor oplyser og linker til DR's sprogpolitik så hyppigt som muligt. Det kan forhåbentlig medvirke til, at brugerne får et realistisk billede af, hvad der er intentionerne: At DR stræber efter at viderebringe og afspejle det danske sprog, også når det måske ikke er perfekt i forhold til alle retskrivningens normer. "Den enkelte bruger har en berettiget forventning om at se sin livsverden og hverdag, herunder sprognormer, afspejlet i DR's programudbud," står der.¹⁴

Overskrifter med tvivlsom dækning

Overskrifter må gerne forenkle og skal være fængende, men de skal også være rigtige. Der har været et par sager i første del af 2024 om dette.

En sag drejede sig om overskriften på en artikel på dr.dk, der handlede om, hvad der sker for udledningen af landbrugets kvælstof på markerne, hvis et politisk flertal indfører en CO2-afgift.

En læser klagede over overskriften, hvor der stod: "CO2-afgift på landbruget vil give mindre gylle i vandet." Læser man artiklen, så er ræsonnementet, at færre husdyr (på grund af afgift) giver en mindre mængde husdyrgødning, og dermed bliver der en mindre mængde gylle, som skal ud på markerne. Det vil igen kunne medføre en mindsket udvaskning af det overskydende kvælstof, som kan ende i vandløb. Men udledning af gylle direkte i vand (som er strafbart) vil medføre en miljøkatastrofe, hvor alt liv dræbes som følge af algevækst og iltmangel. Derfor er der strenge regler for opbevaring af gylle og udkørsel af dette.

Jeg var derfor ikke enig i DR's vurdering af, at der var fuld dækning for overskriften i artiklen. Som det også blev påpeget af klageren, så er der forskel på udvaskning af kvælstof (fra gyllen) og på at udlede gylle direkte i en å eller ud i havet. Det er ikke en bagatel, hverken for landbruget eller miljømyndighederne. DR har et ansvar for den sproglige akkuratelse i sådanne overskrifter. Og i denne sag mente jeg, at der ikke var dækning for den overskrift, men DR valgte at fastholde rubrikkens ordlyd.

Det gjaldt for eksempel en klage over en artikel, hvor DR citerede tænketanken Cevea i den standende debat om kontanthjælp. Overskriften hed: "Kontanthjælpen er udhulet over de seneste 30 år: 'Det presser folk, som i forvejen kæmper.'" Kernen i artiklen er, at mens lønningernes købekraft (når der er taget højde for inflation) er steget efter skat med 38 procent på de tredive år, så er kontanthjælpens købekraft kun steget med knap otte procent. Men altså ikke faldet. Kontanthjælpsmodtagere har dermed ikke en ringere købekraft, end de havde for 30 år siden. Derfor er det misvisende, at når artiklens overskrift brugte vendingen, at kontanthjælpen er "udhulet." Artiklen sammenligner vilkårene for lønmodtagere med kontanthjælpsmodtagere, og her er det en pointe, at lønningerne er steget ikke bare nominelt, men også i reel købekraft langt mere

¹⁴ DR's sprogpolitik 2023

end kontanthjælpen. DR kunne ud fra fakta have skrevet, at lønningerne var stukket af eller vokset langt mere end kontanthjælpen, hvis man vil sammenligne de to.

DR's redaktion erkendte fejlen og ændrede overskriften – også på de to afledede artikler. DR's artikler kan let i den videre debat blive opfattet som om, at DR bekræfter (med Cevea som kilde), at kontanthjælpsmodtagerne har oplevet et fald i kontanthjælpens købekraft på tredive år, hvilket ikke er rigtigt. Det er faktisk heller ikke, hvad tænketanken konkret beskriver i sin rapport. Så sprogklagen bliver derved også en understregning af behovet for at være meget præcis i hvordan man bruger enkelte ord og samtidig også en påmindelse om at være kildekritisk over for aktører som tænketanke, der gerne vil præge den offentlige debat med egne analyser og politiske vurderinger.

DR's svar på afsnittet om sproget

Med hensyn til DR's beskrevne intentioner er det vigtigt at fastslå, at DR i henhold til sin sprogpolitik tilstræber en høj grad af sprogrigtighed ud fra målsætningerne om troværdighed og forståelighed. Samtidig har DR som public service-medie til opgave at skabe et fælles offentligt rum, hvor alle borgere på tværs af geografiske, sociale og aldersmæssige skel kan føle sig inkluderede og velkomne. Det indbefatter at afspejle alsidigheden af sprognormer i det danske samfund. DR's vægtning af sprogpolitikens målsætninger afhænger af programgenre og formål og diskuteres løbende i det redaktionelle arbejde samt i dialog med brugerne. Brugernes henvendelser er således værdsatte og bruges aktivt.

Hvor kritik er fundet berettiget som i de beskrevne klager over omfattende brug af engelsk, har det således indgået i den interne efterkritik og affødt tiltag i form af fx indskærpede retningslinjer for oversættelse af citater. I andre tilfælde, som LSR også er inde på, kan brugernes henvendelser mere ses som udtryk for smag og behag. Her er DR's opgave også i sproglig henseende at fremme den demokratiske rummelighed og befolkningens indbyrdes kendskab på tværs af skel. Om DR kan gøre mere i den anledning, herunder fremme kendskabet til DR's sprogpolitik, som der opfordres til, vil indgå i de videre overvejelser.

Tronskifte

Store kongelige begivenheder giver ofte mange reaktioner. Det gjaldt også i første del af 2024.

2023 sluttede den 31. december med at H. M. Dronning Margrethe annoncerede, at hun den 14. januar 2024 ville træde tilbage som Danmarks dronning og overlade tronen til Kronprins Frederik. Den store nyhed og DR's dækning de efterfølgende uger i januar 2024, gav mange reaktioner fra brugerne. Som ved tidligere store kongelige begivenheder, kom der klager, ris og ros om forskellige forhold og DR's brugere skrev ind via DR's henvendelsessystem og påpeger blandt andet fejl eller blot forhold i produktionen, som de finder dårlige eller forkert. Lytternes og seernes redaktør registrerede i alt 204 henvendelser i januar, der relaterede sig til tronskiftet. Nogle brugere skrev, at det var en fejl, når det blev sagt og skrevet at Margrethe 2. var den længst siddende monark i Danmark. Mange af henvendelserne i dette tema gik desuden på fejl i årstal, forkert udtale samt stavning af navne og forkerte fakta om historiske og militære forhold. Der kom tillige kritiske henvendelser over, at der var for meget tale fra studiet på livesendingen den 14. januar. Der var også seere, der skrev ind og kritiserede, at dækningen af begivenhederne fyldte for meget på DR's flader.

Tekniske henvendelser

Brugere skrev ind om blandt andet DRTV

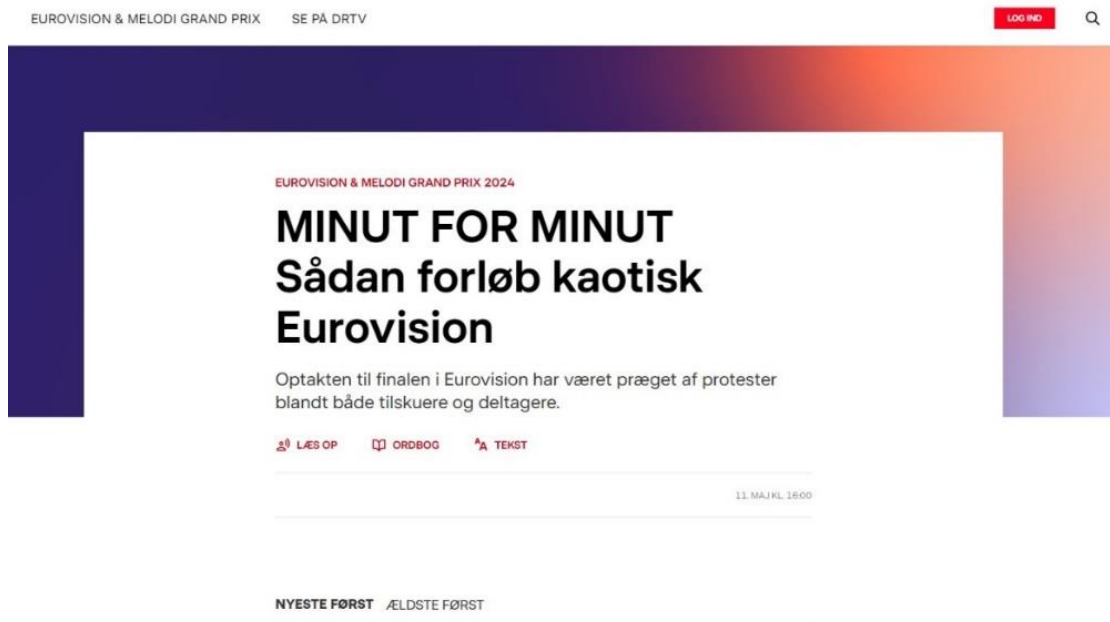
Lytternes og seernes redaktør gennemgår hvert halvår henvendelser fra brugerne over fejl i forbindelse med modtagelse af DR's udsendelser på tv, radio, podcast og dr.dk. Dette for at kunne følge med i klagetendenser hos seere og lyttere. En del af disse henvendelser relaterer sig til brugernes tekniske problemer og udfordringer med funktionaliteten på blandt andet DR Lyd, DRTV og modtageforhold på radio og tv. Lytternes og seernes redaktør gennemgår og registrerer ikke detaljeret hvilket specifikke tekniske problemer klagerne henvender sig om. Men gennemgangen viser at brugerne skrev ind om mange forskellige typer af problemer blandt andet om login på DRTV og streaming på specifikke enheder og begrænsninger i forhold til HbbTV og specifikke tv-modeller. Brugere skrev også ind med problemer med underteksterne på visse udsendelser på DRTV og lydrelaterede problemer af forskellig art LSR registrerede i 1. halvår 2024 2229 klager og kritiske henvendelser relateret til tekniske forhold.

Dansk Melodi Grand Prix og Eurovision 2024

Krigen i Mellemøsten prægede henvendelser om DR og de to sangkonkurrencer

Store tv-shows giver som regel altid henvendelser fra brugerne. Både Dansk Melodi Grand Prix 2024, der blev holdt den 17. februar, samt EBU's Eurovision Song Contest 2024 i Malmø den 7. – 11. maj medførte kritiske henvendelser. Krigen mellem Israel og Hamas prægede brugerhenvendelserne op til og under de to musikkonkurrencer. Brugere kritiserede, at DR valgte at deltage i en konkurrence, hvor Israel deltog. Der var også brugere, der mente, at DR ikke burde

støtte EBU i beslutningen om, at Israel kunne deltage i årets Eurovision, og nogle skrev ind og udtrykte støtte til begge parter i krigen. LSR registrerede ialt 165 henvendelser om dette. Det er lidt under halvdelen af de kritiske henvendelser LSR registrerede samlet om grandprixet.

På dr.dk kunne brugerne blandt andet læse om de mange protester op til Eurovision (foto: dr.dk)

Børnetid

Antallet af klager over børnetid er steget.

I 1. halvår af 2024 ligger antallet af klager over **'børnetid'** på 45. Kategorien dækker brugernes henvendelser om hvad klagerne oplever som upassende, uegnet eller voldsomt programindhold i forhold til børn. Sidste halvår lå antallet af henvendelser på 12, så der er tale om en stigning. I første halvår af 2024 tegnede størstedelen af de negative henvendelser i denne kategori sig til MGP 2024, hvor karakteren fra DR's Ramasjang-univers 'Onkel Reje' var medvært. Nogle seere fandt blandt andet at stilen i showet var upassende i et program målrettet børn. Showet, der blev vist på DRTV og DR1, medførte efterfølgende to ankesager, der er nærmere omtalt på side 21.

Køn og repræsentation

Henvendelser om køn og repræsentation er stadig et tema.

Lytternes og seernes redaktør registrerer løbende henvendelser, klager og kritik, der relaterer sig til køn, identitet og repræsentation. Der blev i anden halvdel af 2023 registreret 50 henvendelser, mens der i første halvår 2024 blev registreret 114. Klagerne går på forskellige temaer som f.eks.

sammensætningen af typen af medvirkende i debatter og programmer, omtale af køn, pronomener og repræsentation.

Ukraine

DR modtager stadig henvendelser om krigen i Ukraine

Krigen i Ukraine og dækningen af denne giver stadig henvendelser fra DR's brugere om end ikke i samme omfang som i 2022 og 2023. Der blev i alt registreret 130 henvendelser i 2023 – et markant fald fra krigens start i 2022. I første halvdel af 2024 ligger tallet på 43. Nogle af henvendelserne går på, at DR ikke må glemme at dække krigen i Ukraine i forhold til blandt andet krigen i Mellemøsten.

Klummer fra LSR

Halvårets klummer skrevet af LSR på dr.dk

Klummen er en kommentar, som LSR kan benytte til at udtrykke en mere principiel, personlig holdning til en konkret sag eller et bredere presseetisk emne. Klummen udkommer på dr.dk på LSR's side. I det forløbne halve år har LSR publiceret én klumme:

'DR forholder sig fortsat ikke til, om Israels besættelse af Vestbredden er ulovlig – selv om klager mente det modsatte', dr.dk den 24. januar 2024.

Ankesager

I første halvår af 2024 har LSR behandlet og afgivet indstilling i 39 sager, hvilket er over antallet af sager for et helt år, og det har i forvejen ligget højt de senere år. Der er dermed tale om et ekstremt højt antal ankesager i første halvår af 2024. Hvad der er årsagen til denne udvikling, kan jeg ikke svare fyldestgørende på. Hidtil er det lykkedes at besvare ankesagerne inden for den tidsramme på fire uger, som fordres af DR. 14 af sagerne drejede sig om krigen i Mellemøsten mellem Israel og Hamas, og det er en forventelig følge af de ekstremt mange kritiske henvendelser og klager på feltet. Men det er ikke hele forklaringen. Det fører ofte til utilfredshed fra en klager, når jeg ikke umiddelbart godtager en klage som en ankesag, også selv om DR har besvaret den i første led som en klage. Det bør være muligt at identificere en konkret kritik med henvisning til citater m.m. og dermed adskille klagen fra kommentaren, for at en klager kan få sin sag behandlet.

Det er min forhåbning, at udviklingen også er udtryk for, at DR er blevet bedre til at give klagevejledning og flere derfor bliver opmærksom på deres ret til at anke et svar, de ikke er tilfredse med. Generaldirektøren var uenig i én sag.

I første halvår 2024 er der blevet behandlet 39 ankesager af lytternes og seernes redaktør.

Til sammenligning modtog LSR 37 ankesager i hele 2023. Her følger en gennemgang af de 39 ankesager behandlet i første halvår 2024:

1. Læser klagede over artikel om demonstrerende studerende – får ikke medhold

En læser klagede over en artikel om demonstrerende studerende ved Københavns Universitet, som efter klagers opfattelse blev sat i forbindelse med hærværk på en mindesten for danske jøders flugt under besættelsen. Klager får ikke medhold.

2. Klagede over interview med israelsk studerende – får ikke medhold

En læser klagede over interview med en israelsk studerende på Københavns Universitet, som følte sig utryk over sten blandt andet påskriften #hamas foran universitetet. Klager fandt, at DR ukritisk gav plads til den studerendes utryghed uden at undersøge anbringelsen af stenene nærmere. Klageren fik ikke medhold.

3. Klagede over to udsendelser af P1 Morgen om rewilding – får ikke medhold

En lytter klagede over to udgaver af P1 Morgen. Begge tilfælde var det Klagers opfattelse, at DR var ensidig kritisk over for modstandere af rewilding. Klager får ikke medhold.

4. Klagede over P1 'Udsyn' om rewilding – får ikke medhold

En lytter klagede over programmet 'Udsyn' på P1. Klageren fandt, at programmet var ensidigt kritisk over for modstandere af rewilding. Klager får ikke medhold.

5. Lytter klagede over indslag med socialdemokraten Frederik Vad – ikke medhold

En lytter klagede over, at han mente DR fordrejede udtalelser fra socialdemokraten Frederik Vad i et indslag i P1 Morgen. Får ikke medhold.

6. Kritik af indslag om atomkraftindustri i tilbagegang – får ikke medhold

En lytter klagede over indslag om atomkraftindustri i tilbagegang. Indslaget var faktisk i orden og ikke partisk.

7. Foreningen Far ville høres i DR-artikel – intet krav på forelæggelse – ikke medhold

Foreningen Far klagede over artikel om psykisk vold. Men foreningen havde ikke krav på at blive hørt i den konkrete sag.

8. Korrespondents analyse af tostatsløsning var ikke partisk – ikke medhold

Redaktøren for mediet Israel-Online klagede over analyse af DR's mellemøstkorrespondent. I analysen gav korrespondenten ikke en tostatsløsning mange chancer. I modsætning til kritikken fra redaktøren fandt LSR ikke, at analysen var hverken partisk eller uden for rammerne af en analyse.

9. Fejl i overskrift i dr.dk-artikel om kontanthjælpen – medhold

En overskrift på dr.dk slog fast, at kontanthjælpen er blevet udhulet de seneste 30 år. Det var der ikke dækning for. Kontanthjælpens købekraft er betydelig mindre end den udvikling, som lønningerne har haft. Men den er ikke blevet mindre på 30 år. Klageren fik medhold.

10. Ikke kritik af artikel om Meta – ikke medhold

En læser klagede over artiklen 'Det sociale medie Threads har rundet 70 millioner brugere: 'Et mindre aggressivt Twitter''. Klagen var primært en påstand om, at artiklen var en skjult reklame for virksomheden Meta. Det er Radio-og tv-nævnet, som kan tage stilling til spørgsmål om skjult reklame. Derfor blev dette punkt ikke behandlet.

11. P1 Indslag om Grønland var ikke ensidigt – ikke medhold

Organisationen NOAH klagede til DR over et indslag i P1 Morgen. Indslaget handlede om en strid om råstofrettigheder mellem et australsk mineselskab og Grønland og Danmark. Organisationen fandt indslaget ensidigt. Men LSR gav ikke medhold.

12. Klagede over artikel om forbud mod tobak – får ikke medhold

Artiklen 'Tobaksbranchen forudser ulovlig handel, hvis cigaretsalg forbydes: 'Det er deres klassiske greb at true'' fik en læser til at klage til DR. Klageren mente, at den citerede ekspertkilde i artiklen udtalte sig uden for sit ekspertområde, og klageren kritiserede, at der ikke blev stillet kritiske spørgsmål til eksperten. Klageren får ikke medhold.

13. Klagede over artikel om køers metanudledning – får ikke medhold

En læser klagede over overskriften på en artikel om køers metan og dens indflydelse på klimaet. Selve regnestykket bag var forkert, mente klageren. Klageren fik ikke medhold.

14. Nedsættende ord om pirat var ikke en overtrædelse af DR's etik – ikke medhold

Lytter klagede over programmet 'Ring til oppositionen', hvor en person ringede ind og brugte et nedsættende ord om den pirat et dansk flådefartøj tog op og bragte til Danmark. LSR konkluderede, at DR ikke kunne gøres ansvarlig for, hvad en medvirkende sagde i et direkte program, men påpegede, at værterne med fordel kunne have imødegået den medvirkendes udtalelser.

15. DR kunne godt citere Berlingskes omtale af rapport om antisemitisme i Danmark – ikke medhold

En læser klagede over en kort artikel, hvor DR citerede Berlingske for en historie om en rapport om antisemitisme i Danmark. Rapporten var udarbejdet af Det Jødiske Samfund i Danmark. LSR gav ikke medhold og skrev blandt andet, at DR er som andre medier i et vist omfang nødt til at kunne stole på troværdigheden af fastetablerede nyhedskilder, herunder andre bladhuse og medieinstitutioner, så længe DR åbent fremlægger sine kilder til historien.

16. Artikel om musikeres bortoperation af sine bryster var ikke en anbefaling af lignende operationer – ikke medhold

En læser klagede over en artikel om musikeren Freja Kirk, der har fået fjernet sine bryster. Klager gav udtryk for, at artiklen var en anprisning af den form for operation. LSR gav ikke klageren medhold.

17. og 18. Onkel Reje-optræden i MGP 2024 var ikke over strengen – to sager ikke medhold

To seere ankede en sag om 'Onkel Reje' i forbindelse med et indslag til MGP. Klageren fandt, at et tryllesnummer var seksualiseret og upassende for børn. LSR fandt derimod ikke belæg for, at Onkel Reje var iført tøj, som havde pornografisk eller seksualiseret karakter.

19. P1 Morgen fik ikke kritik for indslag om demonstration på Frederiksberg – ikke medhold

En lytter klagede over vinkling og dækning af en pro-palæstinensisk demonstration på Frederiksberg. Under demonstrationen fik en demonstrant revet et Hamas-kritisk skilt ud af hænderne. Det fokuserede indslaget i DR's morgenprogram på, og det fandt klageren var en fejlprioritering. LSR afviste kritikken.

20. Kritik af brug af tabstal i Gaza afvises – ikke medhold

Sagen er omtalt side 4

21. DR burde have oplyst, at freelance-journalist i Israel er udlandsredaktør på jødisk medie – medhold

Sagen er omtalt side 8

22. Indslag i '21 Søndag' om politiets magtmonopol var ikke fordrejet – ikke medhold

Indslaget i '21 Søndag' gav et fordrejet billede af politiets arbejde, mente klageren. Navnlig påpegede han, at DR's omtale af politiets magtmonopol som 'voldsmonopol' var forkert, og at DR's beskrivelse af et videoklip i udsendelsen af politiet i aktion var misvisende. LSR gav ikke medhold.

23. Explainer-video om Gaza var ikke fejlagtig, men burde nævne sine kilder – ikke medhold

En klager kaldte det fejlagtigt, når det siges i en explainer, at Hamas-krigere gemmer sig i underjordiske tunneler eller bruger civile som skjold. Lytternes og seernes redaktør giver ikke klageren medhold, men skriver at der savnede kildehenvisninger.

24. P1 Morgen ikke partisk, men kritisk i radioindslag om pro-palæstinensisk demonstration på Frederiksberg – ikke medhold

En lytter fandt det i strid med DR's etik og uden for væsentlighedskriterierne, at P1 Morgen fokuserede på, at en person fik revet et skilt ud af hånden til en pro-palæstinensisk demonstration på Frederiksberg. LSR afviste kritikken med henvisning til, at DR bestemmer vinklingen.

25. DR afbrød transmission fra Sydafrikas retssag mod Israel – ikke af partiskhed, men på grund af risiko for voldsomme billeder – ikke medhold

En bruger mente, at det var partisk, da DR afbrød sin direkte udsendelse fra førstedagen af Sydafrikas sag ved FN's menneskeretsdomstol. Klageren fandt, at DR gjorde forskel på de to parter i sagen, Sydafrika mod Israel. LSR gav ikke medhold.

26. En tidligere medvirkende i en syv år gammel artikel ønskede artiklen fjernet, men fik ikke medhold

En tidligere medvirkende var træt af nogle private oplysninger, som var sagt til DR for mange år siden, og vedkommende ønskede derfor artiklen fjernet. Klageren fik ikke medhold.

27. P1 Morgen-indslag burde ikke sidestille arbejdsmiljø i folkekirken med mobning – delvist medhold

Københavns Stift mente ikke, at en rapport om arbejdsmiljø i kirkerne var gengivet retvisende. Stiftet fik medhold i, at radioindslaget i for høj grad satte lighedstegn mellem arbejdsmiljøet i folkekirken og mobning.

28. Fejl i TVA-indslag om tiltale i FE-sagen – delvist medhold

DR omtalte i et indslag, at den tidligere forsvarsminister Claus Hjort Frederiksen var anklaget for landsforræderi, hvilket klageren drog stærkt i tvivl. Klager fik delvist medhold.

29. DR's egen beslutning hvornår DR omtaler Vestbredden som besat af Israel – ikke medhold

En klager havde skrevet til DR og kritiseret, at DR ikke overholdt sine egne etiske retningslinjer for korrekt information ved at udelade betegnelsen "besat" eller "besat af Israel" i forbindelse med omtalen af Vestbredden og Østjerusalem. Klageren henviste til otte artikler på dr.dk fra perioden 22.oktober 2023 til 24. november 2023. Klageren sammenlignede med en tidligere vurdering fra DR, som klageren udlagde sådan, at DR konsekvent og altid skal omtale, at sundhedsmyndighederne i Gaza er kontrolleret af Hamas. Klager fik ikke medhold.

30. Klagede over at DR forskelsbehandler antisemitisme og islamofobi – får ikke medhold

Klager fremførte, at DR var partisk i omtale af demonstrationer for og imod Israel. Klager fik ikke medhold.

31. TVA manipulerede ikke med fakta om juletræer – ikke medhold

En seer fandt et indslag i TV Avisen manipulerende og en opfordring til at købe konventionelle juletræer. LSR gav ikke medhold.

32. Klager kritiserede DR's omtale af Vestbredden - fik ikke medhold

Redaktøren af Israel-Online klagede over to artikler, hvor klageren mente, at DR havde skiftet holdning til lovligheden af Israels besættelse af Vestbredden. Klager får ikke medhold.

33. Klagede over Deadline om Koranloven – ikke medhold

En seer fandt, at Deadlines dækning af vedtagelsen af Koranloven var partisk. Men LSR gav ikke medhold.

34. og 35. DR fejltolkede ikke bevidst bønnekald fra moské – to klagede og fik ikke medhold

To seere klagede over indslag med israeler, der kommenterede bønnekald fra en nærliggende moské. Klagerne fik ikke medhold.

36. Radiovært var kritisk over for nadver og altergang – med DR's accept – ikke medhold

En lytter klagede over udtalelser fra værten i programmet 'Klog på sprog.' Lytteren fandt, at værten håned kristendom. Klageren fik ikke medhold.

37. X Factor-deltager ønskede billede af sig selv fjernet – ikke medhold

En tidligere medvirkende i X Factor fik ikke medhold i, at et gammelt billede skulle fjernes fra en artikel.

38. Radioindslag fra Brasilien om varmerekorder gav forkert indtryk af temperaturen – delvist medhold

Radioavisen gav forkert oplysning om temperaturen i Rio de Janeiro.

39. Kritik af artikler om børn på Vestbredden – ikke medhold

En læser af dr.dk sammenlignede to artikler om børn på henholdsvis Vestbredden og i Israel og mente, at DR var partisk. Klageren fik ikke medhold.

Sager hos Pressenævnet

Pressenævnet er et offentligt, uafhængigt nævn, der træffer afgørelser i klager over medierne. DR er i lighed med en række andre medier tilmeldt Pressenævnet og følger de kendelser, der kommer fra Pressenævnet. Nævnet tager stilling på baggrund af de vejledende regler om god presseskik.

Pressenævnet har i første del af 2024 afsagt fire kendelser om DR, og DR har fået kritik i to af sagerne.

Lovgrundlaget for LSR

Lytternes og seernes redaktør (LSR) skal på baggrund af henvendelser og klager vurdere, om DR's indhold lever op til en høj programetisk og journalistisk standard. Sideløbende hermed skal LSR fremme bedre klagebehandling, svarkultur og dialog med DR's brugere.

LSR er ankeinstans, når det gælder klager over væsentlige brud på DR's programetik. Som led i sit arbejde med ankesager udarbejder LSR en indstilling til DR's generaldirektør.

Tilslutter generaldirektøren sig en eventuel kritik, skal den følges af DR. Når der er truffet afgørelse i en ankesag, kommer nyheden og afgørelsen på dr.dk.

LSR kan udtrykke sin mening og afgive henstillinger i konkrete sager og i forhold til redaktionel praksis.

I det daglige arbejder LSR sammen med DR Etik og DR Jura. I modsætning til DR Etik og DR Jura beskæftiger LSR sig ikke med DR's programmer og indhold, før det har været publiceret.

LSR er ansat af DR's bestyrelse og ikke underlagt DR's daglige ledelse.

I Bekendtgørelse om vedtægt for DR står der:

§ 29 Lytternes og seernes redaktør skal overvåge DR's behandling af henvendelser fra lyttere, seere og brugere, herunder klager over DR's virksomhed, med henblik på at sikre en høj programetik og journalistisk standard i den samlede programvirksomhed.

Stk. 2. Lytternes og seernes redaktør kan som led i sin virksomhed fremsætte kritik, afgive henstillinger eller i øvrigt fremsætte sin opfattelse af konkrete sager eller redaktionel praksis.

Stk. 3. Lytternes og seernes redaktør skal endvidere bl.a.:

- 1) fremme dialogen med seerne, lytterne og brugerne om DR's programetik og behandling af klagesager
- 2) foretage en løbende registrering af henvendelser til DR, herunder klager over DR's virksomhed, og
- 3) halvårligt rapportere til bestyrelsen om sin virksomhed.

Bekendtgørelse om vedtægt for DR

Bilag

Antal henvendelser registreret af LSR fra DR's henvendelsessystem/Right Now (Perioden januar – juni 2024)

Tabel 1.

Kategorier	Antal
'Børnetid'	45
Unfair eller tendentiøst indhold	562
Krav om berigtigelse	1
Klager fra medvirkende	15
Voldsomme effekter	14
Ærekrænkelser	41
Upassende sprog	53
Ukorrekt sprog	396
Utroværdig konkurrence	2
Partisk valgdækning	8
Redaktionel omtale, skjult reklame	19
Kritik af klagebehandlingen i DR	16
Anden programetik	714
Genudsendelser	53
Egenreklame/spots	42
Henvendelser relateret til teknik (DRTV/DR Lyd mm)	2229
Generelle kritiske henvendelser	1721
Programlægning/Programforslag/Rettigheder	224
Utydelig tale, underlægningsmusik, jingler mv.	86
Faktuel fejl	432
Øvrige	481
Spørgsmål	55
I alt	7209
I alt Kritiske henvendelser (uden spørgsmål)	7154
Ros	198
I alt klager, ris og ros ¹⁵	7407

¹⁵ Kategorierne klager, fejl og kommentarer.